

Oslo, 9. februar 2024.

Deres referanse: 23/6722

Nærings- og fiskeridepartementet
«høringssvar».

Høringsinnspill til NOU 2023:26 Ny lov om offentlige anskaffelser, første delutredning.

Naturvernforbundet mener det er positivt at offentlige innkjøps rolle i å oppnå prioriterte samfunnshensyn tydeliggjøres i forslaget til nye lov. Vi mener det er spesielt viktig at natur- og klimahensyn prioriteres og konkretiseres.

Utvalget har gjort et grundig arbeid og diskutert mange relevante sider og er i stor grad tydelige i sine avveininger og prioriteringer. Det er lagt fram en lang utredning og Naturvernforbundets kommentarer vil ta for seg hensyn til natur, miljø og klima eller generelle forhold. Vi kommer ikke til å kommentere alle detaljer, men prioriterer de som vi mener enten er mest relevante for oss. Kommentarene knyttes til utredningen, ikke de konkrete lov- og forskriftstekstene.

Vi henviser til pdf-utgaven av rapporten når det gjelder nummerering og sidetall.

1 Oppsummering av våre viktigste kommentarer:

Naturvernforbundet støtter at natur og klimahensyn tas inn i lovens formålsparagraf, og støtter følgende formulering:

«Loven skal fremme bærekraftig og effektiv bruk av samfunnets ressurser»

- Vi støtter utvalgets forslag om et eget kapittel som konkretiserer hvilke samfunnshensyn som skal vektlegges.
- Naturvernforbundet støtter krav om plikt til å anrette anskaffelser slik at de oppfyller lovens formål, og at det skal foreligge offentlig tilgjengelige rutiner.
- Naturvernforbundet støtter bruk av standardiserte minimumskrav, og mener disse skal være kvalifiseringskrav der slike foreligger
- Standardiserte minimumskrav må være gjeldende for alle offentlige anskaffelser uavhengig av anskaffers tilknytning til DFØ.
- Det finnes standardiserte minimumskrav kun for deler av offentlige anskaffelser. Naturvernforbundet mener derfor krav om 30 % minimumsvektning av miljøkriterier må opprettholdes
- Naturvernforbundet støtter at innovasjon tas inn som samfunnshensyn og at det opprettes en egen konkurransekategori for å synliggjøre mulighetene til å gjøre både innovasjonsvennlige anskaffelser og innovasjonsanskaffelser.

Vi kommenterer her de hovedgrepene utvalget selv trekker fram, og går i mer detalj på noen av spørsmålene.

2 Flytte fra forskrifter til lov

Begrunnelsen for å flytte en del av dagens forskrifter inn i loven ser ut til å bygge opp under utvalgets oppdrag om å forenkle og effektivisere. At forarbeidene får en tydeligere rolle, ser Naturvernforbundet på som positivt.

At flere av forskriftene flyttes til lovs nivå vil også gjøre det enklere å håndheve lovens intensjon. At enkelte, mer tekniske bestemmelser og forhold som er i rask endring, beholdes i forskrift, virker også fornuftig.

3 Utvidelse av lovens formål

Å trekke inn de aller viktigste samfunnshensynene inn i lovens formålsparagraf er, etter Naturvernforbundets syn, en av de viktigste endringene utvalget foreslår.

Som utvalget er inne på, gir mandatet tydelige føringer for at offentlige anskaffelser skal være bærekraftige, og det pekes på tre dimensjoner i bærekraft; miljømessig bærekraft, sosial bærekraft og økonomisk bærekraft. Her er det viktig å huske at FNs vedtatte bærekraftsmål er politisk framforhandlede mål som nå er ni år gamle.

Bærekraftig utvikling er en utvikling som tilfredsstiller dagens behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners muligheter til å tilfredsstille sine behov.
(Brundtland-kommisjonen 1987 – Vår felles framtid)

Definisjonen av bærekraft står seg flott, og arbeidet var imponerende og banebrytende i sin tid. Nyere forskning, blant annet av Stockholm Resilience Center, viser at disse 17 målene ikke kan anses som likestilte, fordi noen er mer grunnleggende av andre. Dette framgår tydelig når FNs bærekraftsmål settes opp i den såkalte «bryllupskake»-modellen:

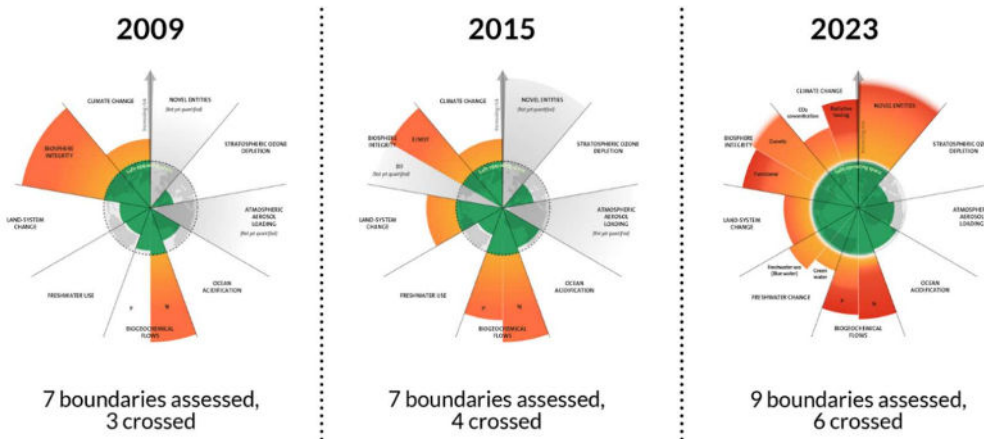

Kilde: Stockholm Resilience center

De biosfæriske bærekraftsmålene må ivaretas for at de sosiale forholdene skal kunne ivaretas på lang sikt, og disse må være ivaretatt før økonomiske mål kan opprettholdes over tid.

En oppdatert versjon av bruken av begrepet bærekraft tar utgangspunkt i planetens tåleevne som uttrykk for reelle bærekraftsvilkår. Klodens tåleevne i denne sammenheng er klodens mulighet til å opprettholde de livsformer som har vært til stede i hele menneskehetens eksistens på jorda. Slike analyser viser at vi har overskredet klodens tåleevne på seks av ni områder, og hvor vi er svært nær grensen for ytterligere ett område.

[Planetary boundaries – Stockholm Resilience Centre](#)

Se også: [Earth beyond six of nine planetary boundaries | Science Advances](#)

Det er denne grunnleggende erkjennelsen av sammenhengene i klodens tålegrenser som betingelser for sosial og økonomisk utvikling vi legger til grunn når vi støtter utvalgets prioritering av hvilke hensyn som skal inn i formålsparagrafen.

Utvalgsmedlem Breiland har følgende merknad i NOU-en: «Ved vanskelige avveininger mellom bærekraft og effektivitet kan plasseringen av bærekraft i ordlyden få avgjørende betydning. Det vil sende helt feil signaler dersom effektivitet skal få forrang foran bærekraft» (punkt 11.3, side 108-112). Med bakgrunn i vår ovenstående argumentasjon samt Breilands påpeking mener Naturvernforbundet at:

Formålsparagrafen skal lyde:
«Loven skal fremme bærekraftig og effektiv bruk av samfunnets ressurser»

3.1 Ny lov konkretiserer forpliktelser

En [KS-rapport](#) rapport lagt fram sommeren 2022 (*Bærekraftig arealbruk innenfor rammen av lokalt selvstyre*) viser en svakhet i norsk forvaltning ved at overordnede arealmål, fastsatt nasjonalt og i internasjonale avtaler, traktater, overensstemmelser, uttalelser, i liten grad konkretiseres og trekkes inn i styringen av våre tre forvaltningsområder. KS-rapporten bygger delvis på OECD-rapport *Environmental performance review* av Norge fra 2022. Selv om rapporten handler om arealbruk, gjelder mye av den samme kritikken generelt for miljø og klimaspørsmål.

Med svak kobling mellom mål og virkemidler framstår målene mer som drømmer enn mål som skal oppnås, mål Norge smykker seg med, men ikke tar konsekvensene av.

Det framlagte forslaget til ny lov om offentlige anskaffelser er et skritt i retning av å operasjonalisere målene til praktisk handling. Vi håper å se flere slike initiativ i tiden framover.

3.2 Effektiv ressursbruk

Utvalget drøfter hva som ligger i «effektiv ressursbruk» (punkt 11.3.2, side 109–110). Formålseffektivitet må etter vårt syn være viktigere enn kostnadseffektivitet målt i kroner per enhet. Effektiv ressursbruk må forstås som langt mer enn lav innkjøpspris. Ikke minst kommer vurderinger av om innkjøp faktisk skal foretas, inn. Også vurderinger av reparasjon i stedet for utskifting og en rekke andre forhold bygger opp under at det er formålseffektivitet (evne til å oppfylle lovens formål) som skal ha forrang.

Hvorvidt det å sette strengere krav til miljø er kostnadsøkende, kommer, som utvalget diskuterer, an på hvilket perspektiv man legger til grunn. Kortsiktig kan innkjøpspris i noen tilfeller være høyere, andre ganger vesentlig lavere (for eksempel reparasjon i stedet for nykjøp). Tenker man langsiktig, kan økte kostnader nå gi store besparelser på sikt. Klimatilpassing og restaurering av natur er svært kostbart. Behovet for dette blir kraftig redusert om man i noen grad aksepterer høyere priser nå.

3.3 Framheving av klimahensyn kontra biologisk mangfold

Selv om klimaavtrykk er viktig, er det avgjørende å se effekten på de øvrige biosfæriske bærekraftsmålene og planetens samlede tåleevne. Forståelse av betydningen naturbevaring har for klimaer er økende, ikke minst kommer dette tydelig fram i [Klimautvalgets utredning](#).

Det bør i lys av denne sammenhengen settes krav til å vurdere effekten for de andre biosfæriske bærekraftsmålene etter en logikk som denne:

Vekting av tiltak med ulik effekt på ulike bærekraftsmål

Udelelig sammenheng	Oppnåelse vil samtidig sikre oppnåelse av et annet mål	+3
Forsterkende sammenheng	Oppnåelse vil styrke oppnåelsen av et annet mål	+2
Muliggjørende sammenheng	Oppnåelse skaper forhold som muliggjør oppnåelse av annet mål	+1
Stabiliserende sammenheng	Ingen signifikant positiv eller negativ effekt på andre mål	0
Begrensende sammenheng	Oppnåelse begrenser mulighetene for å oppnå et annet mål	-1
Konkurrerende sammenheng	Oppnåelse lager hindringer for å oppnå andre mål	-2
Kansellerende sammenheng	Oppnåelse gjør det umulig å oppnå andre mål	-3

(kilde NTNU- *Interdisciplinary collaboration for sustainability*)

I kap 14.1.1, side 119 understreker utvalget selv hvor stort presset på biologisk mangfold er: «uttak og foredling av naturressurser utgjør rundt 90% av totalt tap av biologisk mangfold og om lag 50 % av globalt klimagassutslipp» (vår utheving). Slike uttak og foredling skjer

på grunn av etterspørsel fra blant annet offentlig sektor. En sektor som er vesentlig større og har langt flere ressurser enn de fleste andre land. Naturvernforbundet mener Norge bør være sitt ansvar bevisst.

Utvalget argumenterer godt hvorfor biologisk mangfold og andre miljøhensyn er viktige, så vi mener klimahensyn og tiltak for å ta vare på naturen må være likestilte hensyn, der det blir viktig å finne tiltak som løser begge utfordringene, som mer gjenbruk av brukbare ting, mer reparasjon av ting som ikke fungerer, velge løsninger med lavt energibehov, velge løsninger med lavt arealbehov osv.

Tap av biologisk mangfold er vanskeligere å måle på produkt- og prosessnivå, men det bør ikke være en grunn til å prioritere klimagassutslipp på bekostning av naturtap.

En natur i balanse er den enkleste og rimeligste klimagassrensere, og naturinngrep øker klimagassutslipp, uavhengig av hvilket drivstoff maskinene som utfører arbeidet benytter. Vi forutsetter derfor at hensynet klimagassutslipp fra arealbruksendringer (som nedbygging av skog og myr) er inkludert når utvalget i punkt 14.2.4.5., side 138, går inn for at «**oppdragsgivere skal prioritere å stille krav som begrenser anskaffelsen samlede klimaavtrykk**». Utvalget henviser videre til klimaloven. Vi mener naturmangfoldloven, Ramsar-konvensjonen og en rekke andre miljøforpliktelser er også er relevante.

Naturvernforbundet mener det må komme tydelig fram at selv om innkjøp har stor positiv effekt for ett bærekraftsmål, så skal det ikke gjennomføres om det umuliggjør eller vanskeliggjør oppnåelse av et annet.

3.4 Anstendige arbeidsforhold

Naturvernforbundet støtter at krav om anstendige arbeidsforhold også tillegges vekt for økonomi (punkt 11.3.3.).

4 Kapittel 12 og 13 – samfunnshensyn og krav til rutiner

Vi ser av rapporten, punkt 12.5, side 115, at de strategiske vurderingene i innkjøpsprosessen «*ikke nødvendigvis blir prioritert*». Tid og kompetanse oppgis som mulige grunner til dette. Vi ser også at oppgaver knyttet til samfunnsansvar nå vektes lavere, og at andelen som svarer «vet ikke» er høyere på disse områdene. Tydeliggjøring og forenkling av reglene kan bedre dette noe. Naturvernforbundet understreker viktigheten av at de nye kravene loven innebærer utvidet og til dels helt ny kunnskap og kompetanse hos de som skal gjennomføre offentlige innkjøp.

Vi forutsetter at det avsettes tilstrekkelige midler til opplæring, se også vårt kapittel 9.1.

«*Utvalget mener at en ny lov bør inneholde en plikt for offentlige oppdragsgivere til å innrette sin anskaffelsespraksis slik at samfunnshensynene som er nevnt i forslag til ny formålsbestemmelse, ivaretas*» punkt 13.4. s 117. Dette burde være en selvfølge, men vi støtter kravet om å etablere offentlig tilgjengelige rutiner som skal sikre oppnåelsen av lovens formål.

Naturvernforbundet støtter dermed utvalgets forslag presentert i boks 13.1, side 118:

Boks 13.1 Utvalgets forslag:

- at ny lov pålegger oppdragsgiver å innrette sin anskaffelsespraksis slik at samfunnshensynene i ny formålsbestemmelse overholdes.
- at ny lov pålegger at oppdragsgiver har oppdaterte rutiner for dette formålet.
- at rutinene skal være offentlig tilgjengelige.

5 Kapittel 14 Grønn omstilling

Hva som legges i begrepene «grønn omstilling» og «det grønne skiftet» presiseres ikke i utvalgets rapport. Slik manglende definisjon åpner for at ulike aktører legger ulikt forståelse til grunn. Uten presisering er disse begrepene nesten uten retningsgivende innhold. En tydelig definisjon vil gi brukere av loven et tydeligere utgangspunkt for målet med endringen.

Naturvernforbundet legger til grunn at grønn omstilling er en grunnleggende og omgripende endring som bringer menneskelig aktivitet innenfor rammene for hva klodens økosystemer setter.

5.1 Innkjøp som effektivt virkemiddel

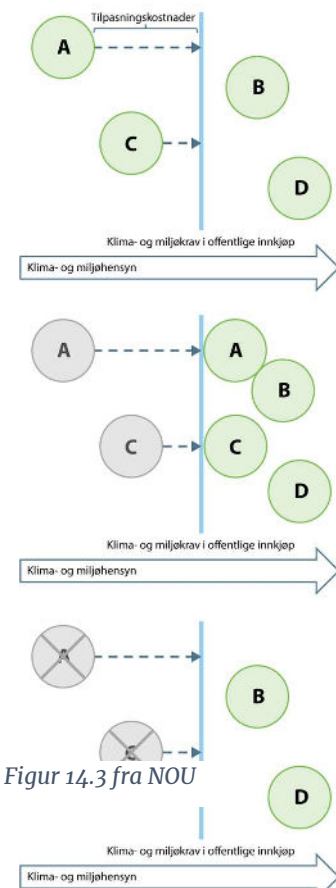
Som samfunn kan vi ikke forvente at alle samfunnshensyn skal sikres gjennom lov om offentlige anskaffelser, men det er viktig at forarbeider, forskrifter og praktisering i størst mulig grad reflekterer den minstestandard Norge forplikter seg til i internasjonale avtaler, konvensjoner og tiltredninger. I punkt 14.1.8.1, side 124 over videre, diskuteres anskaffelser kontra andre virkemidler.

I figur 14.3. vises en potensiell utvikling dersom det settes klima- og miljøkrav i offentlige innkjøp, som viser bare to av tre scenarioer. I figuren er det kun aktørene A og C som endrer sine leveranser. I dagens marked er det aktører som har som mål å være ledende, som aktørene B og D. Vi mener det er like relevant å vise at B og D kan forbedre seg ytterligere, og på den måten legge grunnlag for framtidige skjerpelser. Dette har vi sett skje blant annet i utviklingen av de ulike versjonene av byggeteknisk forskrift.

Naturvernforbundet anerkjenner at overgangen til et bærekraftig samfunn krever tiltak langs ulike akser og på ulike måter. Som forvalter av 60 % av Norges økonomi er det tydelig at offentlig sektor også kan spille en stor rolle som pådriver og markedsutvikler, som kan komme alle sektorer til gode.

5.2 Markeders modenhet

Utvalget har rett i at markedene for klima- og miljøløsninger har ulik modenhet (boks 14.1, side 128). Vi er også enige i at minimumskrav kan være effektive kvalifiseringskriterier i modne markedet. Utvalget viser til

Figur 14.3 fra NOU

Utvalgets figur 14.3

arbeid i EU rundt utvikling av slike minimumskrav. Naturvernforbundet mener Norge ikke automatisk skal følge minimumsnivåene fra EU. Disse er satt med tanke på land som er mindre økonomisk utviklet enn Norge, og med helt andre økonomiske utfordringer. Vi mener derfor disse minimumskravene på settes med tanke på hva som kan oppnås i det norske markedet. På noen områder ligger Norge foran EU (kanskje særlig på forbrukerrettigheter og sosiale forhold) på andre områder følger vi etter.

Å belønne leveranser som gir egenskaper ut over minimumskravene vil også stimulere til stadig ny innovasjon og miljøforbedring.

Vi mener standardiserte minimumskrav skal være kvalifiseringskriterier, det vil si kvalifisere for deltakelse i konkurransen. Er ikke det tilfelle, blir begrepet minimumskrav meningsløst.

Aktører som kan tilby bedre løsninger enn minimumskravene må få uttelling for dette videre i konkurransen. Naturvernforbundet mener derfor at 30 % minimumsvektning av klima og miljøkriterier vil være et viktig grep også i den nye loven.

Vi mener dermed at punkt 4 i boks 29.1 ikke skal være valgfritt, men at man skal belønne ytelse ut over minimumskravene.

Boks 29.1 Utvalgets forslag til ny § 2-2 om grønn omstilling

(1) Oppdragsgiver skal ta hensyn til klima og miljø i alle anskaffelser.

(2) For kunngjøringspliktige anskaffelser etter denne loven gjelder følgende:

- a. Oppdragsgiver skal i forkant vurdere hvordan anskaffelsen kan innrettes for å begrense dens samlede klimaavtrykk og miljøbelastning (klima- og miljøkartlegging). Kartleggingen kan involvere dialog med leverandører og bør gjøre det med mindre oppdragsgivers kjennskap til markedet gjør dette overflødig. Kartleggingen skal inngå i anskaffelsesprotokollen.
- b. Oppdragsgiver skal stille klima- eller miljøkrav til ytelsen. Kravene skal gi reell klima- og miljøgevinst, men uten å påføre oppdragsgiver uforholdsmessige merkostnader.
- c. Oppdragsgiver skal stille klima- eller miljørelaterte krav eller kriterier også i andre

trinn av anskaffelsesprosessen, dersom det vil gi ytterligere klima- eller miljøgevinst uten å medføre uforholdsmessige kostnader for oppdragsgiver.

(3) Oppdragsgiver skal prioritere å stille krav og kriterier som begrenser anskaffelsens samlede klimaavtrykk.

(4) For anskaffelser undergitt standardiserte minimumskrav i henhold til § 2-3 kan oppdragsgiver velge å stille ytterligere krav eller kriterier.

(5) Forpliktelsene etter første til tredje ledd kan oppfylles ved bruk av veiledende kriterier som er utarbeidet av Direktoratet for forvaltning og økonomistyring.

(6) Andre ledd gjelder ikke dersom anskaffelsen har et klimaavtrykk og en miljøbelastning som er uvesentlig. Dette skal begrunnes i anskaffelsesdokumentene.

6 Standardiserte minimumskrav og lovens anvendelsesområde

Innføring av standardiserte minimumskrav er ett av hovedgrepene som foreslås. Det er mange gode grunner til å innføre minimumskrav for klima- og miljøegenskaper, og utvalget peker på mange av dem.

NOU-en peker på at det er en forskjell mellom *obligatoriske standardiserte minimumskrav* og *veiledende standardiserte minimumskrav*.

Vi er også enige i at standardiserte minimumskrav fra EU må implementeres i norsk lov så snart de er vedtatt i EU, uten å vente verken på formell innlemmelse i EØS-avtalen eller på vedtakelsen av en ny norsk anskaffelseslov.

Vi støtter utvalget i at veiledende standardiserte minimumskravene som allerede er utviklet, tas i bruk så fort som mulig, og vi vil presisere at karvene må være obligatoriske.

6.1.1 DFØs rolle som forskriftsgiver

DFØ har i dag en rolle i å utvikle standardiserte minimumskrav gjennom enten nasjonale initiativ eller gjennom kommende krav fra EU.

I punkt 14.3.6, side 144, kommer det fram at det DFØ ikke kan pålegge fylkeskommuner og kommuner å følge de standardiserte minimumskravene på grunn av deres selvstyre. Utvalgets løsning om å pålegge statlige virksomheter å følge kriteriene gjennom tildelingsbrev vil kunne fungere om man sikrer rutiner for at dette følges opp.

Utvalget mener kommuner og fylkeskommuner bør vedta at kriteriene fra DFØ skal benyttes. Her ser vi en av utfordringene med å til effektive endringer. Nasjonale mål og internasjonale forpliktelser har ingen betydning for hva kommuner og fylkeskommuner gjør i praksis.

Som utvalget selv diskuterer, kan den nye loven innebære økte utgifter. I tillegg til at kommunene har selvstyre, kan økonomien alene avgjøre om en kommune går inn for å vedta reglene.

Det er uvisst hvilket ambisjonsnivå minimumskravene fra EU vil ha. Norge bør ha egne, store ambisjoner og ikke nødvendigvis legge seg på EUs minimumskrav, men gjøre en selvstendig vurdering av ambisjonsnivået.

Verdien av innkjøpte varer og tjenester til stat og kommuner er omtrent jevnstore, bruttoinvesteringer i realkapital er noe høyere for staten (snaut 20%) (figur 29.1. side 386). Betydelig andel av anskaffelsene står i fare for å komme utenfor foreslått hovedgrep.

Boks 14.9 Utvalgets forslag

Utvalget mener at:

- standardiserte minimumskrav på prioriterte områder er det viktigste grepet for at offentlige anskaffelser i praksis skal bidra til grønn omstilling.
- for å oppnå en hurtig grønn omstilling, må de veiledende standardiserte minimumskravene som allerede er utviklet, tas i bruk så fort som mulig.

Utvalget foreslår at:

- staten i egen virksomhet og i tildelingsbrev pålegger å ta i bruk veiledende standardiserte minimumskrav på prioriterte områder.

- kommunale og fylkeskommunale virksomheter vedtar å ta i bruk veiledende standardiserte minimumskrav på prioriterte områder.
- ny lov om offentlige anskaffelser inneholder hjemmel for å kunne vedta standardiserte minimumskrav
 - for å gjennomføre kommende obligatoriske standardiserte minimumskrav fra EU, og
 - for å vedta nasjonale obligatoriske standardiserte minimumskrav for særskilte sektorer.

Naturvernforbundet er bekymret for at ett av utvalgets hovedgrep: *standardiserte minimumskrav*, kun kan pålegges en del av offentlige innkjøp og at det blir frivillig for kommunene. Naturvernforbundet finner det lite tilfredsstillende at det er uklart hvor stort virkeområde «standardiserte minimumskrav» i praksis kommer til å få.

Vi foreslår at standardiserte minimumskrav blir obligatoriske også for kommuner og fylkeskommuner.

Samtidig foreslår utvalget å fjerne vektingen av miljøkrav med minimum 30 %. Samlet mener vi dette gir en svekkelse av effekten av loven vi mener er i strid med mandatet og utvalgets egne ambisjoner.

7 Innovasjon

Som utvalget skriver i punkt 15.4, side 151 har «*offentlige virksomheter har et betydelig ansvar for å stimulere fremveksten av bedre løsninger gjennom å etterspørre innovasjon i offentlige anskaffelser*».

At miljøkrav skal telle i både kvalifiseringsfasen og tildelingsfasen vil etter Naturvernforbundets oppfatning stimulere kraftigere til videre innovasjon og forbedring ved at de som ønsker å være markedsledende innenfor bærekraft får igjen for å lede an i utviklingen.

Naturvernforbundet anerkjenner offentlige anskaffelsers rolle i markedsutviklingen og **støtter at innovasjon tas inn som samfunnshensyn og at det opprettes en egen konkurransekategori** for å synliggjøre mulighetene til å gjøre både innovasjonsvennlige anskaffelser og innovasjonsanskaffelser.

8 Endring av terskelverdier.

- Utvalget foreslår å harmonisere de norske tersklene til EU-regelverket
- Utvalget foreslår at nivået for at loven skal komme til anvendelse, skal økes fra 100.000 til 300.000 kroner.

60 % av verdien av det stat og kommune kjøper inn og 75 % av verdiene offentlig virksomheter kjøper inn, er anskaffelser med varighet under ett år. (punkt 29.2.1. – side 385). Endringer i innkjøpspraksis kan med andre ord få effekt ganske raskt.

I punkt 29.2.1.4 estimeres antall anskaffelser til å være 21.600 i 2022: Her er det usikkerhet, da kun anskaffelser over 100.000 er pålagt offentliggjort i Doffin.

Tabell 29.1 Estimert antall og andel anskaffelser i 2022

Beløpsintervall	Antall	Andel i prosent
100 000 kroner – 1,3 millioner kroner	13 222	61
Over 1,3 millioner kroner	8 441	39
Totalt	21 643	100

Estimatene inkluderer også anskaffelser som ikke er omfattet av anskaffelsesforskriften

Dagens lov og forskrift gjelder ikke anskaffelser med verdi under 100.000 kroner eks. mva. Denne terskelen har vært uendret siden 2006 og ville inflasjonsjustert vært 160.000

kroner. Utvalget foreslår en ny grense for loven på 300.000 kroner eks mva. og en regelmessig inflasjonsjustering justering videre.

Utvalget trekker fram «nedfallsproblemantikk» hvor regler som er ment for større innkjøp i praksis gjøres gjeldende for flere enn forutsatt. En annen effekt, som ikke omtales, er motivasjonen for å dele opp innkjøp i hensikt å komme utenfor lovens regelverk. Dersom grensen er 300.000 kroner skal det noen ganger ikke store grep til for å dele opp anskaffelser nær en million i deler som kommer utenfor loven. Vi kjenner ikke til omfanget av slik praksis, men mistenker at en grense på 300.000 kroner kan øke omfanget av anskaffelser som ikke omfattes av regelverket ut over det som er lovgivers hensikt.

Dersom de aller fleste av offentlige anskaffelser faller innenfor loven vil være med på å gi en sterk signaleffekt til markedet. Flere innkjøpere vil bli kjent med lovens formål og kan være mer mottakelige for ny kunnskap og metodikk.

Dersom svært mange offentlige anskaffelser faller utenfor loven, blir den marginalisert. Det vil bli lite kjennskap til den og få vil forholde seg til den.

Naturvernforbundet foreslår at lovens formålsparagraf og kapittel 2 blir gjeldende for alle offentlig innkjøp, men at de konkrete fremgangsmåtene får en grense på 200.000 kroner.

Grensen på 200.000 kroner er framkommet ut fra konsumprisindeksens justering og en avrunding oppover.

9 Økonomiske og administrative konsekvenser

Det er svært viktig å realisere et reelt grønt skifte over til en sirkulær økonomi som ikke tar ut flere naturressurser enn det de prosesser dagnes livsformer er avhengige av. Jo lengre «det grønne skiftet» kommer på toppen av den grå økonomien, jo verre blir omstillingene senere.

Vi ser allerede at alle sektorer får økte kostnader med å tilpasse seg konsekvensene av endret klima og tapt natur. Naturrestaurering er svært kostbart og vil være krevende å administrere og finansiere.

Det kan derfor argumenteres for at økte anskaffelseskostnader nå for å ta større miljøhensyn, vil kunne spare enda større kostnader på sikt.

9.1 Opplæring

I punkt 14.2.1, side 131 i NOU-en:

«Utvalget understreker at en av de største barrierene for å øke andelen klima- og miljøvennlige offentlige anskaffelser er mangel på tid, ressurser og kompetanse hos oppdragsgivere til å ta hensyn til klima og miljø i sine anskaffelser. Styrking av klima- og miljøkravene i offentlige anskaffelser vil kreve mer kompetanse og øker kompleksiteten i anskaffelsesprosessen.»

Utvalget skriver at det ser ut til at mulighetene innenfor dagens lovgiving heller ikke blir fullt ut benyttet når det gjelder å fremme innovasjon. De endringene utvalget foreslår (inkludert med våre endringsforslag) vil kreve ny kompetanse hos offentlige bestillere og

innkjøpere. For at de gode hensiktene med lovendringen skal oppnås må det et omfattende opplærings- og holdningsarbeid til.

Naturvernforbundet anbefaler at det, samtidig med vedtak om å innføre loven, bevilges midler til opplæring, for eksempel til Anskaffelsesakademiet og/eller andre tilsvarende institusjoner.

Det kan også være aktuelt å kreve av de som håndterer anskaffelser over visse verdier, har en sertifisering ala det regnskapsførere har, for å sikre at de som foretar det faktiske arbeidet innehar den kunnskapen som er nødvendig.

Vennlig hilsen

Naturvernforbundet

Truls Gulowsen

Leder